

MUSEUM PLUS

3

Een gebouw als een stad

Vitaal in cultureel, economisch en ruimtelijk opzicht.

Schoenen, leer en mode zit diep verankerd in het DNA van Waalwijk, maar voor de buitenwacht is dat niet altijd even herkenbaar. Museum Plus verbindt een museum over de leer- en schoensector met onderwijs, bedrijfsleven en een nieuw incubate-programma en zet Waalwijk als leerstad op de kaart. Bezoekers kunnen er kennis nemen en kennis delen, terwijl in het lab wekelijks nieuwe kennis wordt gemaakt. Dit maakt Museum Plus leuk en spannend. Wij zijn van mening dat de essentie van Museum Plus zit in de wisselwerking tussen al deze aspecten. Onze visie zet daarom in op 'verbinding'. Tussen gebouw en omgeving, tussen de verschillende programma's, tussen geschiedenis en toekomst en tussen binnen- en buitenwereld. Daarvoor zetten we een aantal ruimtelijke middelen in:

Verbinding met de stad

Het Raadhuisplein legt de verbinding tussen het gebouwensemble en de stad. We trekken dit plein door tot diep in het gebouw zodat er een vanzelfsprekende en uitnodigende relatie ontstaat. Dit verlengde binnenplein vormt het bruisend hart van Museum Plus. Het sluit aan drie zijden aan op (groene) buitenruimten. Het atrium opent zich naar de historische tuin; de workshopruimte naar de Winterdijk en het café grenst aan de nieuwe tuin achter de ijsalon.

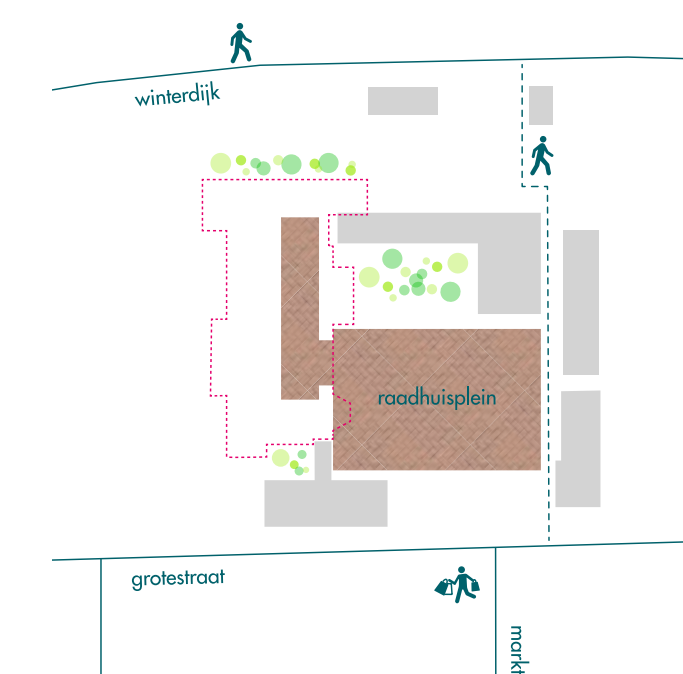
Publiek interieur

Op het binnenplein komen, net als in een stad, alle belangrijke ruimtes en functies bij elkaar. Het plein is multifunctioneel; afhankelijk van het tijdstip van de dag of de programmering wordt het op een andere manier gebruikt: je kunt er netwerken, een (tijdelijke) expositie bezoeken of een boek uit het kenniscentrum lezen. Hier komt de familie weer bijeen nadat ze het museum hebben verkend.

'Het plein verbindt de omliggende historische bouwdelen: Het monumentale gebouw van Kropholler wordt letterlijk tastbaar. Op de begane grond vervaagt de grens tussen plein en het bouwdeel uit de jaren 80 omdat de zware betonconstructie wordt vervangen door een verfijnde structuur. De nieuwe openingen op de hogere verdiepingen richten het zicht en bevorderen flexibel gebruik van de verdiepingvloeren.

Dwaalroute & heldere zichtlijnen

De verschillende exposities en plusruimtes zijn duidelijk zichtbaar en vindbaar, maar een heldere routing is onderdeel van de beleving. Bezoekers weten waar ze zijn, maar komen overal langs. Zo kom je misschien dingen tegen waar je wordt verrast.

5 Het museum en de plus

Een solide basis voor een goed huwelijk

Museum Plus is een nieuw type museum. Behalve een collectiegebouw wordt het ook de plek voor bedrijven, startups, eten & drinken, onderwijs en inspiratie. Het aantal mogelijke verbindingen tussen de doelgroepen en de programmering is eindeloos. Die diversiteit biedt een enorme rijkdom, maar moet wel worden gericht. Alleen op die manier ontstaat een plek die 'werkt': een gebouw waar mensen graag komen, waar ze zich geïnspireerd voelen en een gebouw dat een katalysator vormt voor het vakgebied en de stad. Dit productief en beleefbaar maken vormt de basis van ons ruimtelijk concept.

De visie van Tinker namen we als uitgangspunt voor een vlekkenplan. Om de interactie tussen het Museum en de Plus te stimuleren, stellen we de volgende doorontwikkelingen voor:

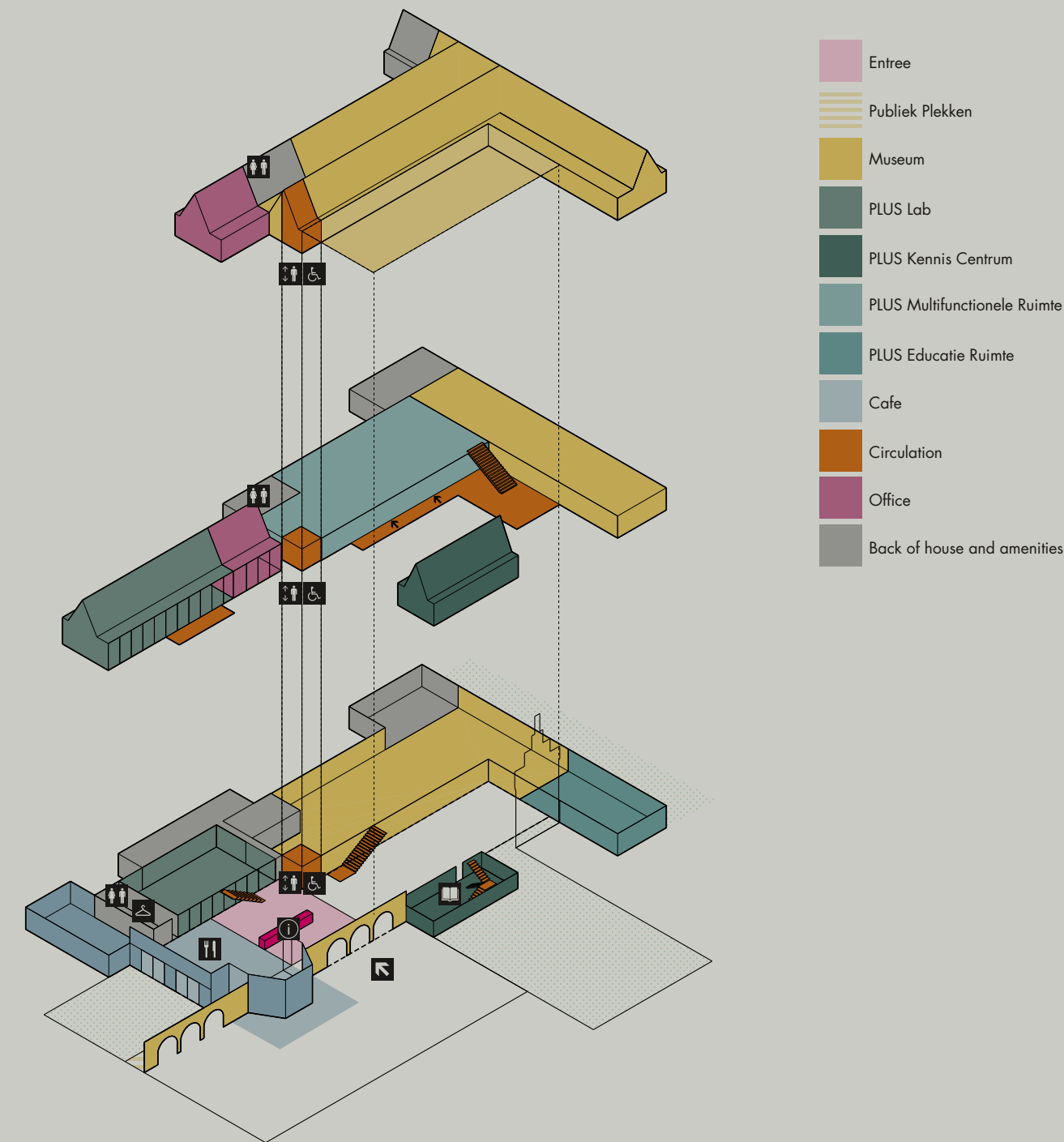
- Het zichtbaar maken van alle werkfuncties: een museum als werkplaats.
- Lab koppelen aan ruimte voor start ups/ werkruimte
- Het introduceren van 'hussenruimte' voor flexibel gebruik
- Beleefbaar maken van het monument door hier publieke functie te situeren
- Door het gebouw bewegen als onderdeel van ontmoeten en ontdekken.

Het gebouw zoekt bewust aansluiting met haar omgeving: Raadhuisplein en het groen rondom zijn gemeenschappelijke delers. Nieuw is de kleine stadstuin tussen de ijssalon en het museumcafé. De uitbaters kunnen hier bijvoorbeeld hun eigen kruiden verbouwen en bezoekers en bewoners van Waalwijk kunnen er even bijkomen in de middagzon

8 Duurzame techniek

Principes voor een duurzaam en gezond binnenklimaat.

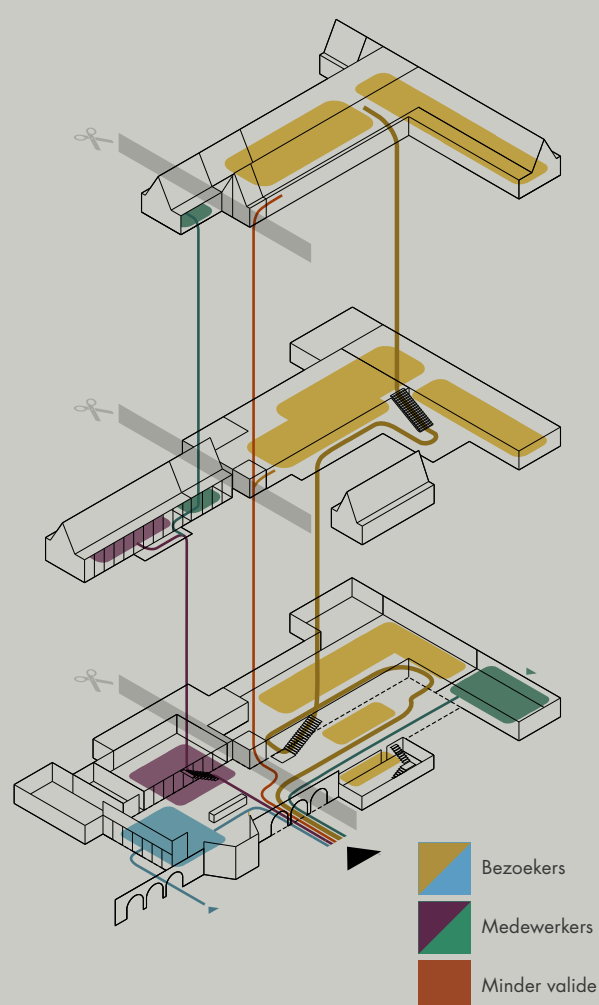

stimuleren van ontmoetingen

Wij stellen een doorgaande route voor die alle functies aan elkaar verbindt. Het PVE gaat uit van een boomstructuur waar je via de trap achterin het gebouw verschillende ruimtes kiest en betreedt. De multifunctionele ruimte, het kantoor/kenniscentrum liggen aan het einde van route. De interactie tussen de functies is vooral visueel, toevallige ontmoetingen zijn minder vanzelfsprekend.

In onze visie is de routing een kralenketting: terwijl je door het gebouw beweegt kom je op natuurlijke wijze alle functies tegen, als kralen langs een ketting. Zo wordt de interactie binnen Museum Plus geoptimaliseerd. De route loopt vanuit het centrale atrium langs de multifunctionele ruimte en museale delen. Loop je de route helemaal door dan kom je boven de horeca en entree de kantoren en het kenniscentrum tegen: op een rustige plek aan het einde van de route, maar met direct zicht op de horeca en entree. Vanuit hier kun je weer direct de entree en horeca in.

Verkeersruimtes als trappen en bordessen worden letterlijk onderdeel van de museumbeleving. Deze verkeers- of liever, interactieruimtes zijn open en toegankelijk vormgegeven waardoor ze bijdragen aan de levendigheid op dit plein. Interactie is het sleutelbegrip in deze dynamische configuratie.

← Kan een museum met weinig suppoosten functioneren? Wij denken van wel: wanneer werkruimtes aan of in collectieruimtes liggen wordt dit ervaren als sociale controle. Dit, en lange zichtlijnen, zijn praktische wijzigingen die we voorstellen op de indeling uit het PVE.

-
- DICHT DAK MET PV PANELEN**
Het dak wordt ingezet om energie te oogsten.
 - ZONWERENDE GEVEL**
Van de nieuwe gevel aan de oostzijde om directe zoninstraling in de ochtend te weren.
 - INSTALLATIE BACKBONE**
Luchtkoeling en -verwarming wordt achter een voorzetwand gecirculeerd.
 - KLIMAATPLAFONDS**
Luchtkoeling en -verwarming komt via plafonds de ruimte binnen. Deze plafonds vervullen tevens een akoestische functie.
 - HOTSPOT**
Flexibele verwarmde zit- en museumobjecten voor lokaal bijverwarmen van verblijfsplekken.
 - VLOERVERWARMING EN KOELING:**
Lage-temperatuur-verwarming in het vloerveld van het atrium zorgt voor een prettig verblijfsklimaat.
 - NATUURLIJKE TREK EN OVERSTORT**
Verloop van warme lucht vanuit museale ruimtes in het atrium.
 - DUURZAME OPWEKKING**
Warmtepomp op lucht/WKO.
 - REVERSIBELE AANSluitING OP MONUMENT**
Ingrepen in monumentale panden voorkomen, aansluiten op bestaand hwa systeem.
 - REMOntABEL BOUWEN**
Remontabele droge montage met herbruikbare materialen.
 - REVERSIBEL FunderEN**
Nieuwe constructie loshouden van Kropholler monument om verzakkingen te voorkomen.

Duurzaamheid vormt een van de pijlers van onze visie. Hierbij zijn niet alleen de technische prestaties van belang, het gebouw moet de gebruikers inspireren tot duurzaam gedrag. Duurzaamheid begint met het maken van een effectief gebouw, dat gezond is en goed functioneert. Alles valt of staat met oriëntatie, de ontwerpprincipes en het materiaalgebruik van het gebouw. Volgend uit deze robuuste 'passieve' principes krijgen de 'actieve' principes vorm. Zo ontstaat een gebouw dat maximale prestaties levert op een manier die door de gebruikers wordt opgemerkt.

Bouwkundige basis

We benutten de weersinvloeden om een beter, duurzamer gebouw te maken met een prettiger binnenklimaat. Daarvoor zetten we architectonische en bouwkundige middelen in. We verbeteren de gevel door bestaande puien te vervangen of te voorzien van een extra isolerend inzetpaneel. Ook het dak krijgt extra isolatie. Het nieuwe centrale atrium krijgt een ideale oriëntatie op de zon. De zuid- en bovenzijde is gesloten, de oost- en westzijde is open. Zo wordt oververhitting uitgesloten en directe zoninstraling geweerd door de bestaande bebouwing. Aan de noordzijde van het atrium voegen we extra daglichtopeningen toe. Noorderlicht is perfect voor belichting van objecten in musea; het is het meest constante licht in intensiteit en spectrale samenstelling.

Slim opwaarderen

Binnen deze robuuste basis passen we slimme en energiezuinige technieken toe. De systemen reageren snel op verschillend gebruik en het aantal mensen in de ruimte. In basis denken we aan klimaatplafonds (vloerverwarming vergt op de lage verdiepingen te veel hoogte) en geklimatiseerde lucht, die wordt toegevoegd op basis van aanwezigheid, behoefte en vraag door CO2-detectie. De centrale ruimte heeft een basis met vloerverwarming en vloerkoeling, met een snel reagerend systeem (bijvoorbeeld fan coils) als toevoeging.

Een prettig binnenklimaat

Uit onderzoek blijkt, dat de tevredenheid stijgt wanneer gebruikers invloed hebben op het binnenklimaat. Het is uiteraard te ambitieus om voor elke bezoeker het klimaat aan te passen. Daarom benoemen we verschillende 'comfortzones'. De bezoeker beweegt van 'hotspot' naar 'hotspot', waarbij de verblijfstijd samenhangt met de temperatuur van de ruimte. Een plek waar je wat langer stil staat of zit, is warmer dan een ruimte waar je doorheen loopt. Op die manier besparen we op een slimme manier veel energie.

Flexibiliteit

Ons concept is flexibel en aanpasbaar: flexibel in het dagelijkse gebruik en bouwkundig makkelijk aan te passen. De multifunctionele ruimte vormt de grootste opgave: het systeem moet snel kunnen reageren wanneer deze als tentoonstellingsruimte, vergaderruimte of congresruimte gebruikt wordt.

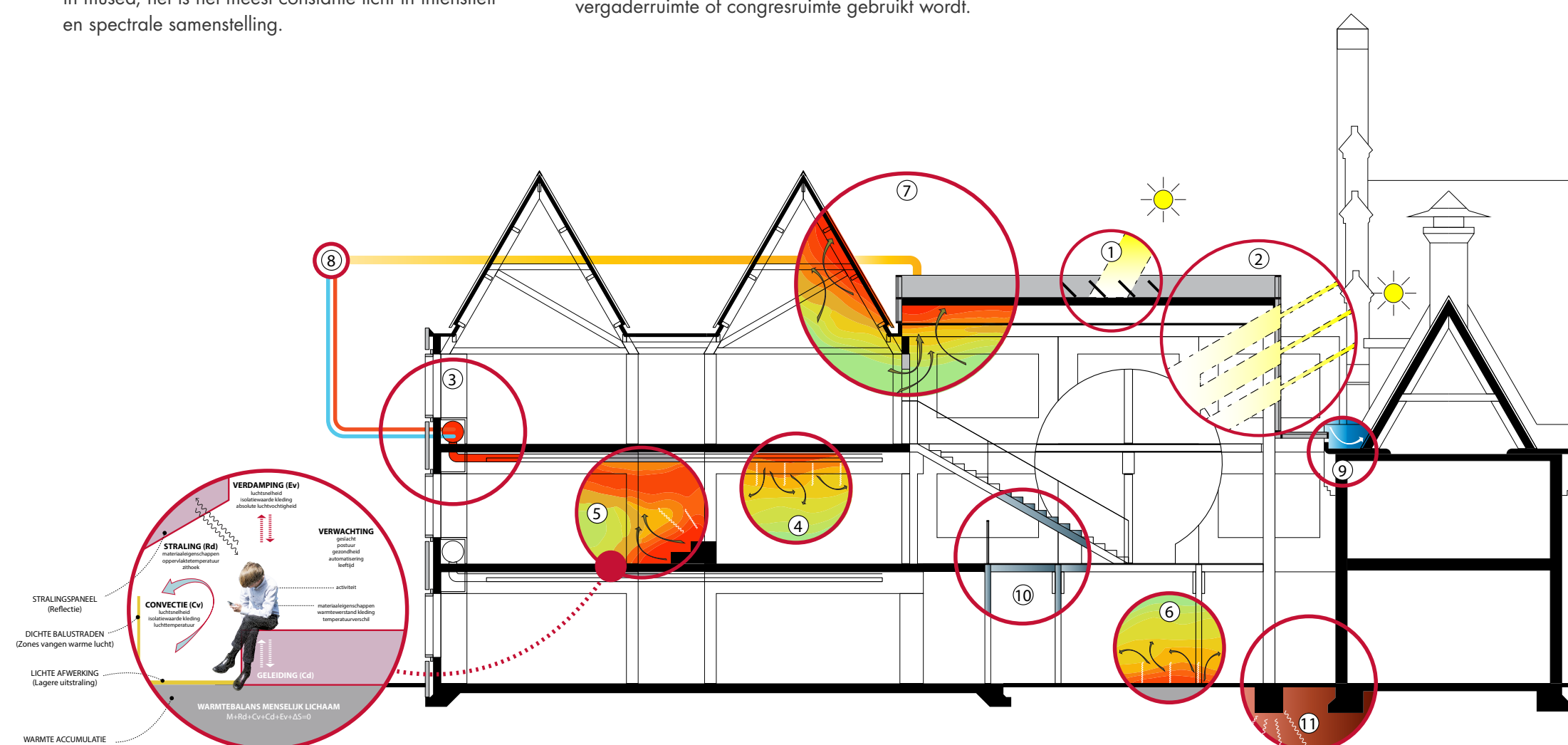
De layout geeft bouwkundige flexibiliteit: Installaties lopen via een opgedikte wand aan de buitengevels. Vanuit deze 'backbone' steken de installaties haaks de ruimte in. Binnenwanden kunnen verplaatst worden zonder de installaties te vervangen.

Aanpak

Met een scherpe visie houden we de investeringen beperkt en worden forse ingrepen in het monumentale deel van het pand voorkomen. Hiervoor verweven wij de energetische duurzaamheidsambities met gebruik, gevelontwerp en toegepaste materialen. Voor deze integrale ontwerpaanpak is het snel contracteren van een adviseur duurzaamheid/installaties van belang en is een snelle keuze vereist voor eventueel hergebruik van installatieonderdelen.

Circulariteit

Museum Plus wordt een gebouw dat met een minimale inzet van primaire grondstoffen maximale waarde creëert. Het voorziet in een inspirerende huisvesting waarbij de gebruikte materialen hun waarde blijven behouden tijdens en na het gebruik. Hiervoor passen we vier circulaire principes toe om de kringloop te sluiten: we minimaliseren de cirkel, we verlengen de levensduur, we cascaderen hergebruik en we sluiten de cirkel. Circulariteit wordt zichtbaar. Er ontstaat een nieuwe frisse esthetiek waarbij de oude bouwsystemen en gevelbekledingen zichtbaar hergebruikt zijn.

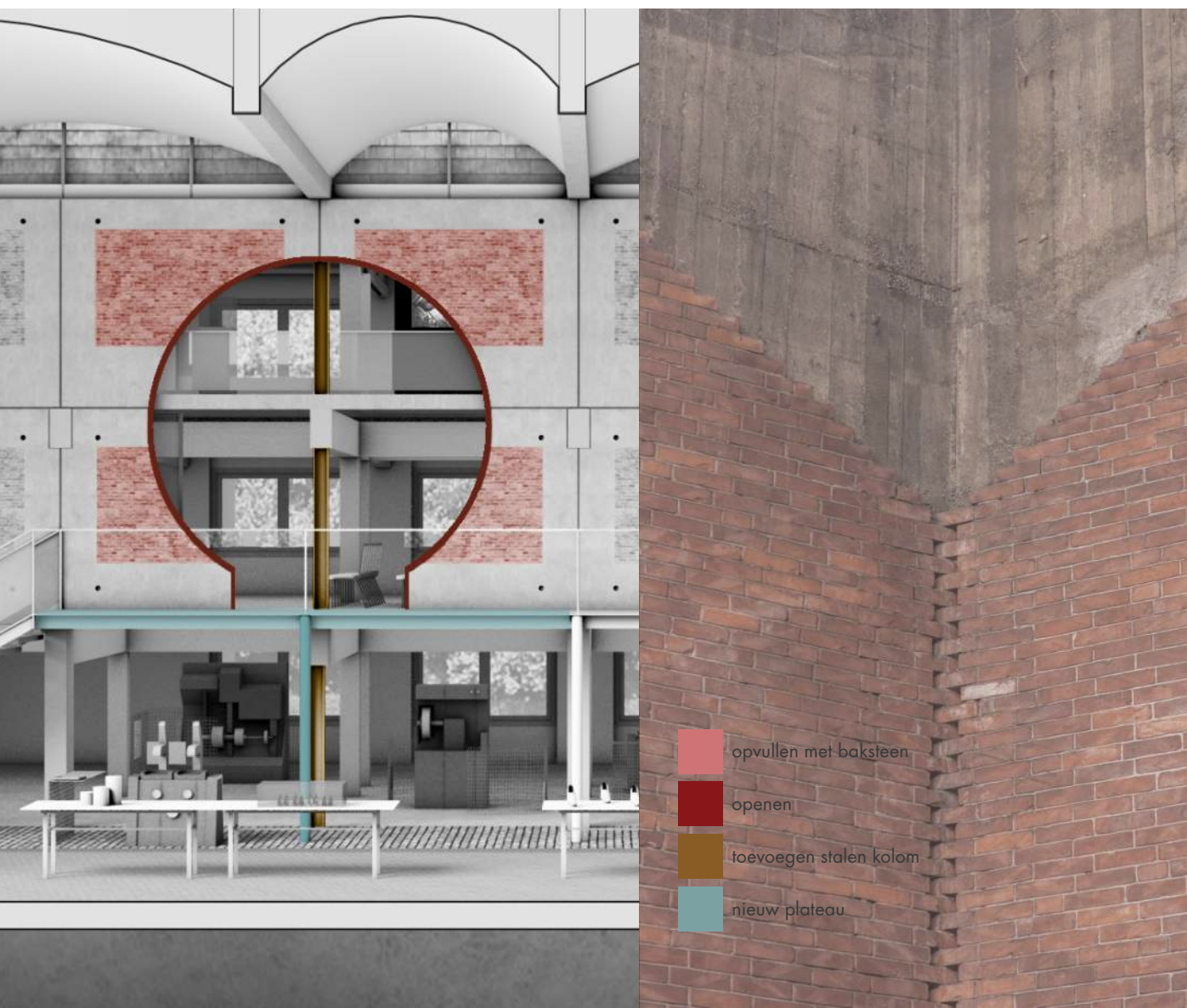
9 Esthetiek van hergebruik

Over circulaire materialen en gevels

Museum Plus wordt een circulair gebouw. Dat gaat veel verder dan een gerecyclede aankleding van een traditioneel ontwerp. In onze visie zijn gebruik, beleving en techniek geïntegreerd in een circulair systeem. Het circulaire denken wordt toegepast in alle disciplines: het is een onderdeel van de constructie, afwerking en installatietechniek en een verrijking van de beleving en de gebruikswaarde.

In de voormalige buitengevel aan het centrale atrium wordt dit het beste zichtbaar: alle toegepaste materialen (beton, baksteen en staal) hebben een circulaire herkomst. De repetitieve betonpanelen worden een onderdeel van de beleving. Ze worden constructief ingevuld met gevelstenen die geoogst worden uit deze gevel zelf. Voor de nieuwe stalen profielen gebruiken we de oogst van New Horizon – een voorloper in de circulaire bouw - materialen die zij oogsten bij diverse sloop- en renovatiepanden worden hier toegepast. Nadrukkelijk is voor dit nieuwe staal een ‘open’ vormgeving gekozen. Wanneer profielen beschikbaar komen die net een andere maat hebben, kan het ontwerp zich hier naar plooiën. Deze aanpassingen hebben ook constructief een circulaire logica: De huidige borstweringen staan garant voor de dwarsstabiliteit in de hele vleugel. Het verwijderen van deze panelen, zoals uitgevraagd in het programma van eisen, betekent dat er hulpstalen moeten worden ingezet om de stabiliteit te borgen. Door de verwijdering te concentreren in grotere gaten, is er minder hulpstaal nodig en is er meer vrijheid in de keuze van de profielen.

binnengevel

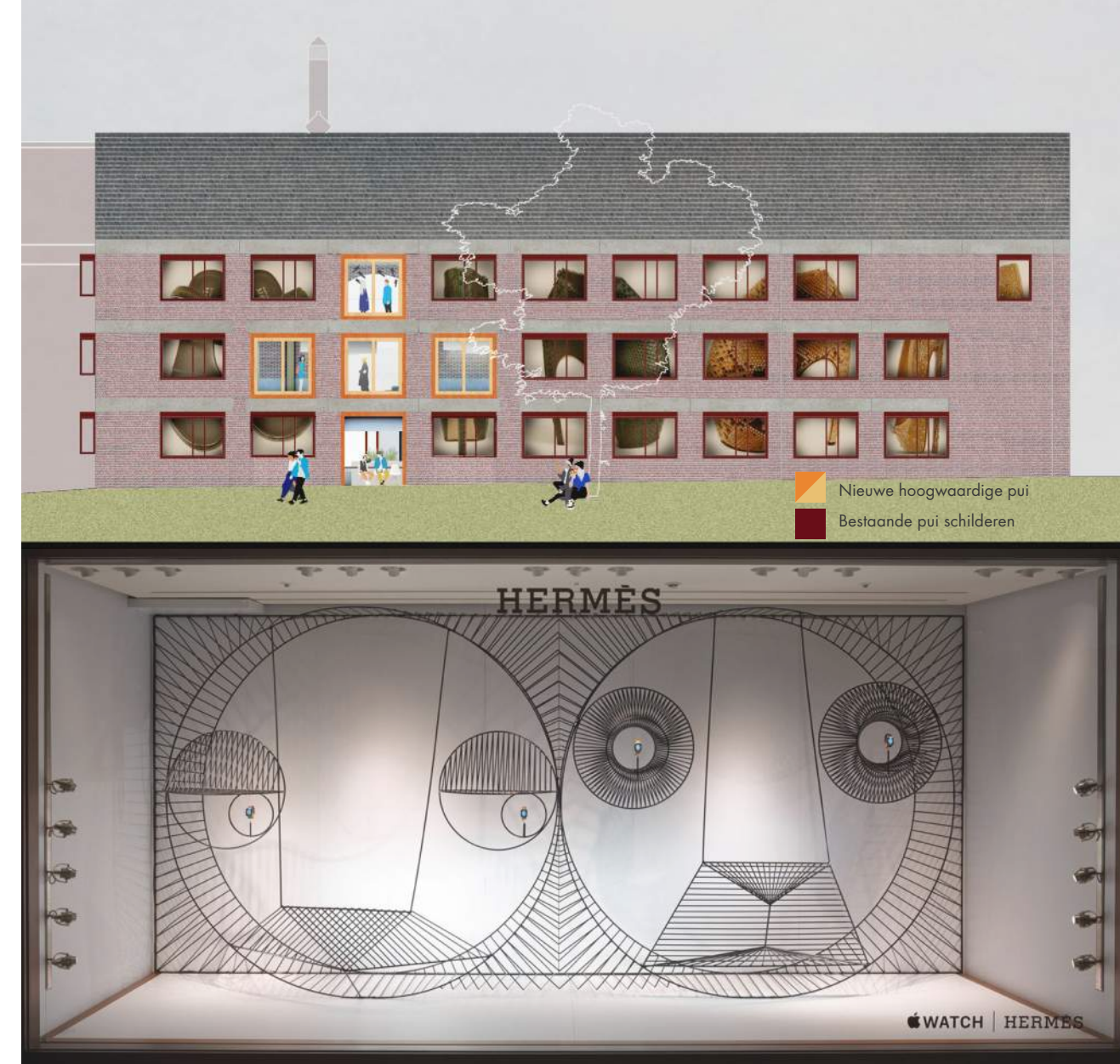
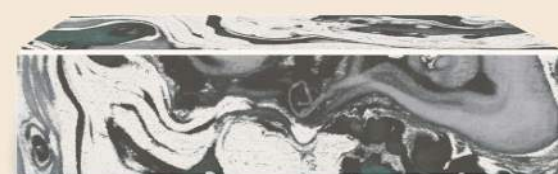
overkapping van wegwerpflessen

Ook nieuwe onderdelen zijn herbruikbaar. De stalen trappen, bordessen en borstweringen worden remontabel ontworpen en uitgewerkt: de kwaliteit wordt gehaald uit de gebruikskwaliteit en het materiaal, niet uit een iconische vormgeving. De nieuwe staal-houten constructiedelen zijn in de toekomst eenvoudig te ontmantelen en hergebruiken. De dakconstructie wordt in hout uitgevoerd. Hout is CO2 neutraal, hernieuwbaar en hergroeibaar. Het perfecte constructiemateriaal voor de nieuwe overkapping.

De museale togen worden afgewerkt met Plasticiet-panelen. De panelen worden gemaakt van gerecycled plastic, de grootste afvalstroom ter wereld die het minst benut wordt. Hoewel plastic bijna het eeuwige leven heeft, worden er minderwaardige wegwerpproducten van gemaakt. De toepassing in het plafond, met haar museale uitstraling, benadrukt de hoogwaardige kwaliteit van het materiaal.

Voor de productie van Plasticiet-panelen wordt plastic opgehaald, gesorteerd en tot platen gesmolten. Door de bewerkingsmethodiek en recept krijgt het materiaal een look van ornamentaal natuursteen: circulariteit als nieuwe ambachtelijkheid.

In de museale ruimtes, entree, de labs en het café halen we inspiratie uit de leerindustrie en ontwikkelingen daar. We kiezen voor gezonde materialen en producten. Het waterblauw – de kleur die verwijst naar toegepaste chemicaliën in het leerlooiproces – wordt weggehaald. Gezandstraald beton en geschuurd hout worden zichtbaar. Ook andere toegevoegde materialen en producten houden zoveel mogelijk hun ‘eigen’ uiterlijk. Indien er om technische redenen een afwerklaag noodzakelijk is, zal zoveel mogelijk met non-toxische middelen worden gewerkt. Koven worden samengesteld met hout uit de bestaande plafondbekleding. Voor akoestische absorptie gebruiken we métisse: een hoogwaardig akoestisch isolatiemateriaal dat van hergebruikt textiel gemaakt wordt.

80's buitengevel

De levensduur van de bestaande gevels wordt met minimale middelen decennia verlengt. De Kropholler façade wordt teruggebracht naar de oorspronkelijke vorm. In de noordgevel wordt een kleine ingreep gedaan. De uitbreiding in het gedeelte uit de jaren tachtig is bescheiden en gaat geen visuele concurrentie aan met het Kropholler ensemble. De noordgevel is echter ook heel anoniem; van buiten merk je weinig van het levendige gebruik van het museum. De verbouw biedt kansen om met minimale ingrepen de bezoeker een voorproefje van het museum te geven, en de interne flexibiliteit te verbeteren.

In de noordgevel vervangen we vijf van de dertig puien in het verlengde van het atrium. De gevel wordt geopend en geeft een doorkijk naar de meest levendige ruimte in het museum: de centrale binnenruimte. Vooral in de avond wordt hier het interieur en haar levendigheid zichtbaar. Gedurende de dag komt noorderlicht het Centrale atrium binnen. Een enkele pui op de begane grond wordt vervangen door een deur. De educatieruimtes ontsluiten hier aan de groene tuin en geven de schoen- en leerworkshops een gezicht aan de Winterdijk.

De overige raampartijen laten we in de huidige staat en de kozijnen worden Kropholler-rood geschilderd. Hier plaatsen we voorzetpanelen in de sponning. Met deze panelen verduisteren

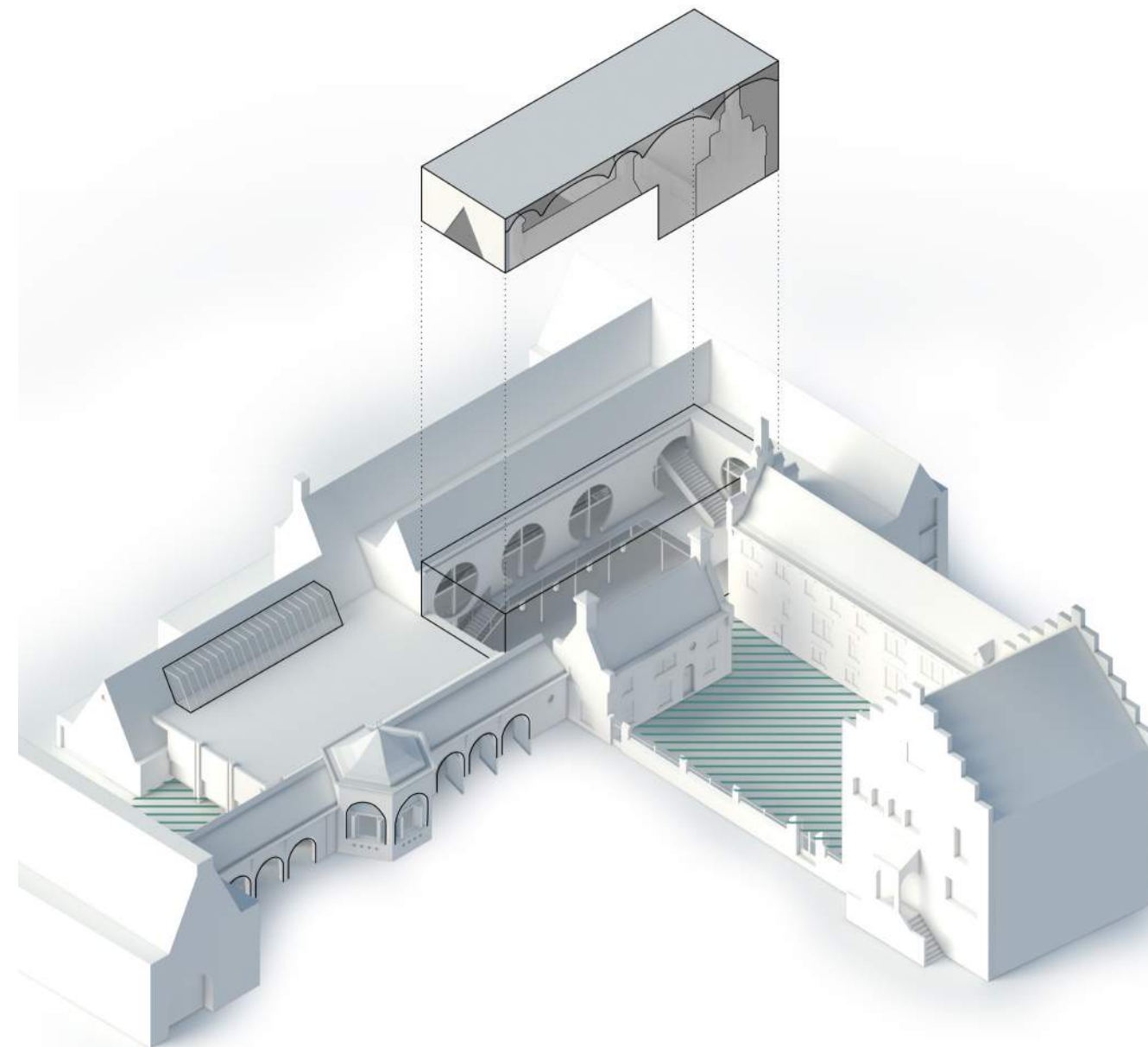
we museale delen waar nodig. Aan de binnenzijde hebben de panelen een akoestisch en isolerend effect. Aan de buitenzijde worden ze beprint met een grafisch element uit de huisstijl. De noordgevel gaat werken als een zogenoemde ‘teaser’ voor de bezoekers bovenop de geplande objecten, bordjes, verwijzingen en creaties in de bestrating. Bij een bezoek aan het museum loop je vanaf het parkeerterrein Taxandriaweg, over de Winterdijk, langs de noordgevel van het museum. Met deze ingreep werkt de noordgevel als een lantaarn: richtinggevend en sfeerscheppend voor de bezoeker.

In Waalwijk ligt het belangrijkste werk van Alexander Kropholler. Alleen hier heeft hij een dergelijk alomvattend ensemble kunnen realiseren. Ruimtelijk is het nog intact, maar de verhuizing van gemeentehuis en stadsarchief en het dichtzetten van de galerij en kiosk heeft de publieke waarde van het plein geen goed gedaan. De komst van Museum Plus biedt de kans om het ensemble opnieuw functioneel te laten werken.

De galerij en kiosk herstellen we in waarde. Alle deuren en ramen krijgen grote te openen puien, waardoor ze weer onderdeel worden van het Raadhuisplein. De galerij links van de kiosk wordt voorzien van transparante poorten die de toegang markeren tot een nieuwe binnentuin. De historische tuin wordt weer doorgetrokken tot achter het Kropholler ensemble, omdat de glazen

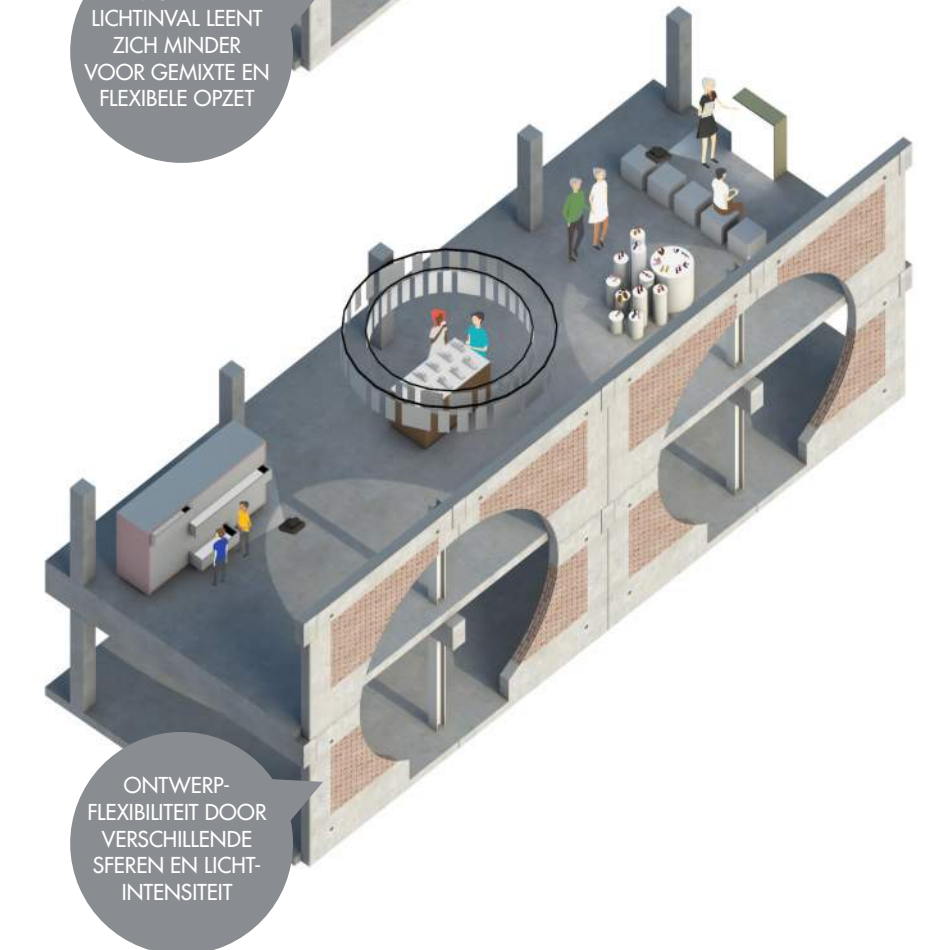
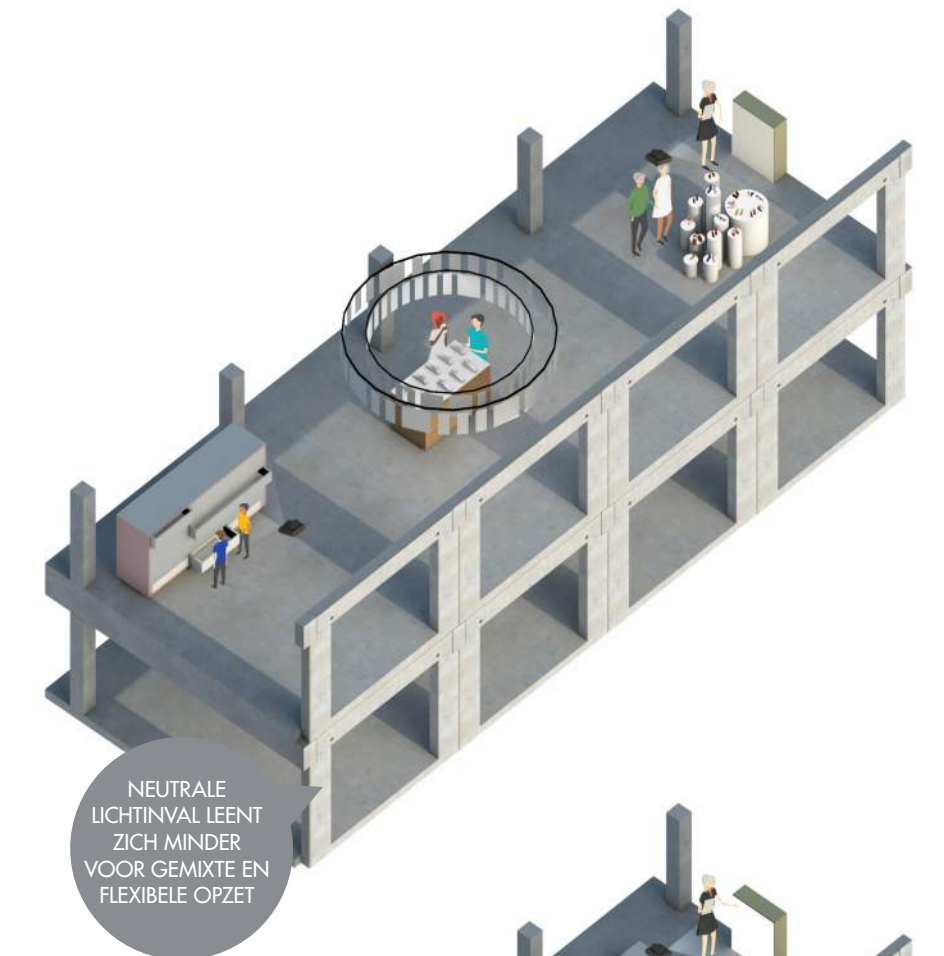
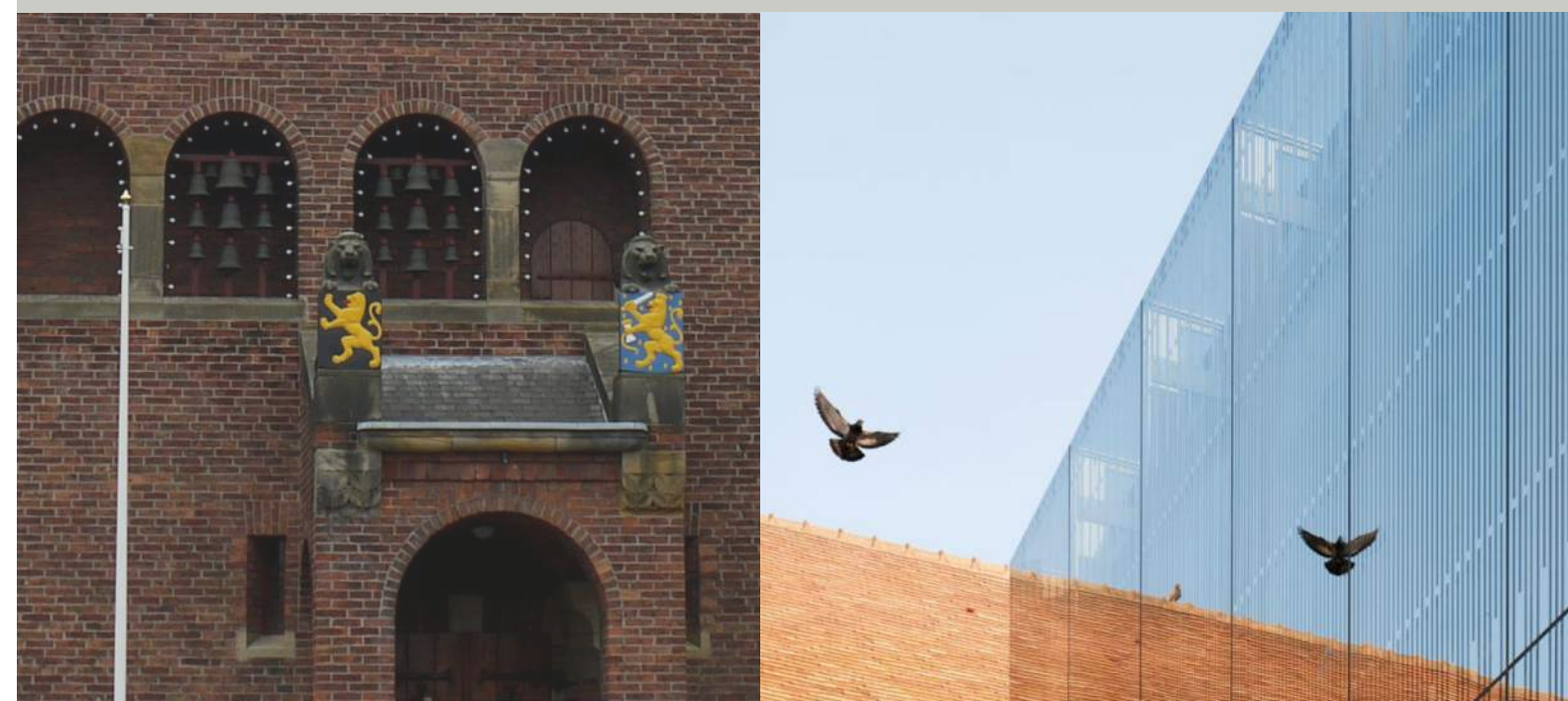
verbindingssluis tussen het politiebureau en het centraalgebouw (Nubikk) wordt verwijderd. Verdiepingshoge deuren in het nieuwe volume openen naar deze tuin en maken deze toegankelijk vanuit het atrium.

Het nieuwe volume wordt los gehouden van het centraalgebouw en schuift als het ware tussen de bestaande bebouwing. Kolommen blijven zo'n twee meter van de bestaande bebouwing om ook de Kropholler funderingen niet te beschadigen. Ook voorkomen we daarmee ingewikkelde aansluitingen op de kopgevel van het centraalgebouw en hoeven er geen loodslabben in het rijksmonument gefreesd te worden. Het politiebureau wordt juist verbonden met het nieuwe volume. Dit gedeelte wordt functioneel een belangrijk onderdeel van het museum. De monumentale gevel vergroot de sfeer in het gebouw

Een schitterend monument

In het ensemble van Kropholler hebben alle belangrijke onderdelen een boog. De bogen geven aan waar de entree zit en wat de voornaamste ruimtes zijn. De nieuwe overkapping – het atrium – volgt deze logica. Wij stellen een atrium voor dat niet refereert aan de jaren-tachtig-uitbreiding, maar aan het oorspronkelijke ensemble. Het hart van Museum Plus wordt op eigentijdse wijze, net zoals alle onderdelen in het ensemble, ontworpen met bogen en een robuuste, bakstenen kopgevel. De beglaasde oostgevel gaat een interessante relatie aan met Kropholler. De nieuwe gevel bewaart een lichte afstand tot het monument. In de zon reflecteert hij het oude politiebureau, terwijl op donkere dagen en in de avond de toog juist zichtbaarder wordt.

Museum Plus krijgt een eigentijds museumconcept; een familiemuseum waarbij gastvrijheid, interactiviteit, beleving en verteltechniek centraal staan. De collectie wordt ondersteund met foto's, film, geluid en geavanceerde mediatechnologie. In Museum Plus komen deze kostbare interactieve en audiovisuele middelen zo goed mogelijk tot hun recht. In onze visie biedt het gebouw verschillende ruimtes aan met een eigen karakter in omsluiting, lichtinval en doorzicht. Alleen met een zeer divers aanbod aan flexibele ruimtes kan het gebouw, met een minimale levensduur van 30 jaar, antwoord bieden op de nog onvoorziene tentoonstellingstechnieken komende jaren - 'flexibiliteit door diversiteit'.

Centraal in deze aanpak staat het diversifiëren van de jaren 80 kantoorvleugel. De standaard kantoorgevel met een neutrale lichtinval leent zich matig voor een gemixte en flexibele opzet. Enerzijds zijn binnenwanden en lichtweringen noodzakelijk voor 'sfeer', anderzijds zijn de doorzichten naar de centrale ruimte beperkt.

In onze visie biedt deze vleugel een veelvoud aan sferen. De oude gevel tussen de centrale ruimte en de vleugel wordt rigoureus aangepakt: een aantal delen worden opener gemaakt dan uitgevraagd en andere delen worden juist dicht gezet. Zo ontstaan grotere verschillen in lichtintensiteit, passend bij de verschillende exposities: In de donkerdere delen komen 'omsloten box-exposities' goed tot hun recht, andere delen worden opener waardoor expositiestukken baden in het natuurlijke licht. In overleg met het ontwerp bureau voor de museale inrichting zullen ideale verhoudingen worden gekozen tussen donker en licht. Met een oog op de toekomst wordt ontwerpflexibiliteit voor het interieur leidend.

11 Ingrepen met effect

Doorbouwen op het bestaande.

